

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นายสมฤกษ์ ยิ่งดี

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ ๑๐ หมู่ที่ ๗ บ้านละเบ็ก
ตำบลแสงพันธ์ อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์
โทรศัพท์ ๐๘๑ - ๖๐๐๙๒๘๒ Facebook สมฤกษ์ ยิ่งดี

๔. เกิดพ.ศ. ๒๕๐๕ ปัจจุบันอายุ ๖๓ ปี

๕. ระดับการศึกษา ปวช.

สถาบันการศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์

คณะ/สาขาวิชา ก่อสร้าง

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑๔๐,๐๐๐ บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๖

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก แก้วมังกร

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงแก้วมังกร จำนวน ๓ ไร่

๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๓.๑ ฐานเรียนรู้การผลิตแก้วมังกร

๓.๒ ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักระบบเติมอากาศ

๓.๓ ฐานเรียนรู้การเลี้ยงปลา

๓.๔ ฐานเรียนรู้การปลูกข้าวอินทรีย์

๓.๕ ฐานเรียนรู้การเลี้ยงโคและการผลิตปุ๋ยหมักจากมูลสัตว์

๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๕ หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การลดต้นทุนและการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าหลักของ ศพก.

๒) การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตร

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย เกษตรทฤษฎีใหม่

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย ๑) เตาเผาถ่าน

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุมานาน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

หลักสูตร เกษตรทฤษฎีใหม่ วัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีความมั่นคงทางอาหารและรายได้ ลดรายจ่าย และสร้างความยั่งยืนในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการที่ดินและน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตลอดทั้งปี

เนื้อหา การแบ่งพื้นที่ เกษตรทฤษฎีใหม่แบ่งพื้นที่ออกเป็น ๔ ส่วน ตามสัดส่วน ๓๐:๓๐:๓๐:๑๐: ๓๐% แรก: ขุดสระเก็บกักน้ำ เพื่อใช้ในการเกษตรและการเลี้ยงสัตว์น้ำ
 ๓๐% ที่สอง: ทำนาปลูกข้าว เพื่อเป็นอาหารหลักของครอบครัว
 ๓๐% ที่สาม: ปลูกพืชไร่ ไม้ผล ไม้ยืนต้น และพืชอื่นๆ เพื่อใช้เป็นอาหารและรายได้เสริม
 ๑๐% สุดท้าย: เป็นที่อยู่อาศัยและพื้นที่อื่นๆ เช่น ถนน คันดิน โรงเรือนเลี้ยงสัตว์
 การบริหารจัดการน้ำ การมีสระเก็บน้ำเป็นหัวใจสำคัญของเกษตรทฤษฎีใหม่ เพื่อให้มีน้ำใช้ในการเกษตรตลอดทั้งปี โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง

การผลิตแบบผสมผสาน เกษตรทฤษฎีใหม่ส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสาน เพื่อให้เกิดความหลากหลายของพืชและสัตว์ เพิ่มความยั่งยืนและลดความเสี่ยงจากการผลิตเชิงเดี่ยว

การพึ่งพาตนเอง มุ่งเน้นให้เกษตรกรสามารถพึ่งพาตนเองได้ในเรื่องอาหารและปัจจัยการผลิตอื่นๆ ทำให้ลดการพึ่งพิงจากภายนอก

การพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

ขั้นต้น : มุ่งเน้นให้เกษตรกรมีความพออยู่พอกิน สามารถพึ่งพาตนเองได้

ขั้นกลาง : ส่งเสริมการรวมกลุ่มและการรวมพลังกันในการผลิตและการตลาด เพื่อให้เกิดความเข้มแข็งของชุมชน

ขั้นก้าวหน้า : พัฒนาไปสู่การสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ของเกษตรทฤษฎีใหม่ : ช่วยให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น มีความมั่นคงทางอาหารและรายได้ ลดความเสี่ยงจากการผลิตทางการเกษตร ส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสังคม

เกษตรทฤษฎีใหม่เป็นแนวทางในการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในพื้นที่ต่างๆ เพื่อสร้างความสุขและความอยู่ดีกินดีให้กับเกษตรกรและสังคมโดยรวม

รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

การเล่าเรื่อง ประสบการณ์และเรื่องราวเพื่อถ่ายทอดความรู้และข้อคิดต่างๆ

การเรียนรู้จากการปฏิบัติ การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริงและแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า

การแลกเปลี่ยนความรู้ในกลุ่ม การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคคลในกลุ่มหรือทีม

การศึกษาดูงาน การเรียนรู้จากสถานที่จริงหรือจากประสบการณ์ของผู้อื่น

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

นายสมฤกษ์ ยิ่งดี เกษตรกรต้นแบบ ศพก.เมืองสุรินทร์ เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ โดย

๑) การให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ เช่น ปริมาณผลผลิต ต้นทุนการผลิต ปัญหาและอุปสรรคที่พบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนปฏิบัติการ

๒) การเสนอแนวทางการแก้ไขปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อนำไปพิจารณาในแผนปฏิบัติการ เช่น การปรับปรุงเทคนิคการผลิต การจัดการศัตรูพืช และการตลาด

๓) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน เช่น การเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาปรับใช้ในการผลิต

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

วิเคราะห์ศักยภาพ ศพก. โดยคณะกรรมการ ศพก. ร่วมกับเกษตรกรอำเภอ ผ่านการเวทีการประชุม คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ตามแผนที่แนบมาพร้อมนี้

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นายสมฤกษ์ ยิ่งดี อายุ 63 ปี อดีตผู้รับเหมาก่อสร้าง ทำงานเป็นผู้รับเหมาก่อสร้างกว่า 30 ปี ประสบปัญหาสารพัด ผ่าวิกฤตในยุคที่เศรษฐกิจตกต่ำ ปี 2548 แต่ก็สามารถแก้ไขปัญหาลูกอุปสรรคต่างๆ จน ผ่านพ้นมาได้ นายสมฤกษ์เล่าว่าเมื่อสมัยทำงานอยู่ที่กรุงเทพมหานคร เวลานั้นดูโทรทัศน์รายการ “ตามรอยในหลวง” พุดถึงแนวพระราชดำริของในหลวงรัชกาลที่ 9 เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ขณะนั้นก็เกิดเป็นแรงบันดาลใจอยู่ในจิตใจตลอดเวลาและคิดอยู่เสมอว่าอยากกลับมาทำประโยชน์เพื่อตอบแทนแผ่นดินเกิด แต่ก็ไม่กล้าที่จะตัดสินใจปรับเปลี่ยน แต่แล้วก็มีเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องปรับแนวคิดและกล้าที่จะยอมรับในสิ่งที่จะต้อง เผชิญ “ครอบครัวคือสิ่งที่สำคัญที่สุด” จึงละทิ้งอาชีพผู้รับเหมาก่อสร้างมาประกอบอาชีพด้านการเกษตรและปรับ รูปแบบการทำเกษตรจากเชิงเดี่ยวมาเป็นเกษตรผสมผสาน โดยเปลี่ยนพื้นที่นาบางส่วน มาปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ และทำบ่อเลี้ยงปลา ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงรัชกาลที่ 9 มาปรับใช้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน และต้องการให้คนในครอบครัวได้บริโภคอาหารที่ปลอดภัยก่อน เนื่องจากภรรยามีปัญหาด้านสุขภาพมากต้องเสียค่าใช้จ่ายไปกับการ รักษาพยาบาลค่อนข้างสูง ผลผลิตที่ได้จากการทำเกษตรผสมผสานจึงต้องเป็นผลผลิตที่ปลอดภัยต่อคนบริโภค และต้องการเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกๆ ซึ่งขณะนั้นอยู่ในวัยเรียนทั้ง 4 คน ต้องการเป็นต้นแบบให้คนใน ชุมชน อยากจะนำความรู้จากการปฏิบัติจริงถ่ายทอดให้กับบุคคลทั่วไปทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ ที่สำคัญเป็นการลดความเสี่ยงจากการปลูกพืชเชิงเดี่ยวทำให้เกิดความมั่นคงด้านรายได้และส่งผลกระทบยาวให้เกิดความยั่งยืน

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

การทำนาเพียงอย่างเดียวทำให้รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ต้องปรับเปลี่ยนที่นาบางส่วน เพื่อปลูกพืช เช่น แก้วมังกร ผักกินใบ การเลี้ยงปลาในนา การเลี้ยงโค เพื่อให้มีรายได้หลายทาง เริ่มโดยการขุดสระเก็บกักน้ำ และขุดเจาะบ่อบาดาลโดยใช้พลังงานแสงอาทิตย์ เพื่อให้มีน้ำใช้ตลอดทั้งปี การนำเศษวัสดุอินทรีย์เหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ฟางข้าว และที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาหมักเป็นปุ๋ยใช้ในแปลงเพื่อลดรายจ่ายได้อีกทางหนึ่ง โดยใช้วิธีการทำปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ นอกจากช่วยลดต้นทุนแล้ว ยังเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับระบบนิเวศ นอกจากนี้ ผลผลิตราคาถูกต่ำ ตลาดจำกัด จึงขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP เพื่อยกระดับคุณภาพของผลผลิต (แก้วมังกร) และขยายตลาด

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำปุ๋ยหมักจากมูลวัว ใช้วิธีการหมักในคอก และหมักแบบระบบเติมอากาศ การจัดการน้ำให้เพียงพอสำหรับการปลูกพืช โดยการขุดสระเก็บกักน้ำ ใช้ระบบโซล่าเซลล์ และทำบ่อเก็บน้ำ สำหรับรดพืชและเลี้ยงปลา ระบบอินทรีย์ การจัดการศัตรูพืชด้วยการใช้ ไตรโคเดอร์มา และน้ำส้มควันไม้ ทดแทนการใช้สารเคมี การยกระดับคุณภาพของสินค้า ด้วยการขอรับการรับรองมาตรฐาน GAP และเกษตรอินทรีย์

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การทำปุ๋ยหมักจากมูลวัว ใช้วิธีการหมักในคอก คอกวัวขนาด ๓ x ๓ เมตร สูตรที่ใช้คือ พด.๑ ๑ ของ ผสมน้ำ ๒๐๐ ลิตร ราดรดในคอกวัว ใช้น้ำหมักราดรดในคอกวัว (โดยเป็นน้ำหมักที่ได้จากการหมัก แก้วมังกร ในสวน ๑๐๐ กิโลกรัม พด.๒ ๒ ของ และกากน้ำตาล ๕ ลิตร หมักไว้ ๑ เดือน ในระหว่างนี้ให้เปิดคนทุกเช้า) และการใช้ปูนขาว ๓ - ๔ กิโลกรัม หว่านลงในคอกวัว

การทำปุ๋ยหมักแบบเติมอากาศ

๑. การผสมวัสดุอินทรีย์ สูตรที่ใช้ในสวน คือ แกลบดำ ๑ ส่วน ปุ๋ยคอก ๔ ส่วน เศษใบไม้ ๖ ส่วน พด.๑ ผสมน้ำ ผสมคลุกเคล้ากันและปรับความชื้นให้พอเหมาะ ประมาณ ๖๐%

๒. การเตรียมกองปุ๋ยหมัก นำวัสดุอินทรีย์ที่ผสมแล้วจัดเป็นกองปุ๋ยหมัก โดยมีการวางระบบท่อระบายอากาศหรือตะแกรงเพื่อช่วยกระจายอากาศภายในกอง

๓. การเติมอากาศ การเติมอากาศโดยตรง ใช้วิธีเติมอากาศเข้าสู่กองปุ๋ยหมักโดยตรง ใช้เครื่องเติมอากาศ เป่าลมเข้าไปผ่านท่อที่ฝังไว้ในกองปุ๋ย การควบคุมเวลาการเติมอากาศ ระบบการเติมอากาศใช้พัดลมที่มีนาฬิกาอัตโนมัติเพื่อควบคุมเวลาการเปิดปิด โดย เปิดวันละ ๖ ชั่วโมง แบ่งเป็น ๖ ครั้ง ครั้งละ ๑ ชั่วโมง ในช่วง ๓๐ วันแรก หรือตามความเหมาะสมของขนาดกองและวัสดุ

๔. การควบคุมความชื้นและอุณหภูมิ รักษาความชื้นในกองปุ๋ยให้เหมาะสม และสังเกตอุณหภูมิที่สูงขึ้นในช่วงแรกของการย่อยสลาย ซึ่งบ่งชี้ถึงการทำงานของจุลินทรีย์

๕. ผลลัพธ์ เมื่อกระบวนการย่อยสลายสมบูรณ์ ปุ๋ยหมักที่ได้จะมีลักษณะสีดำคล้ำหรือน้ำตาลปนดำ ไม่มีกลิ่น เกลี่ยปุ๋ยให้เย็น และนำไปใช้เป็นปุ๋ยบำรุงพืชต่อไป

- ๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ต้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

ขั้นตอนการปลูกแก้วมังกร

๑. การเตรียมดินและแปลงปลูก

ดิน แก้วมังกรชอบดินร่วน โปรง ระบายน้ำได้ดี และมีความอุดมสมบูรณ์ ไม่ควรปลูกในพื้นที่น้ำขังหรือดินเหนียวจัด การยกร่อง สำหรับการปลูกในพื้นที่กว้าง มีการยกร่อง โดยเว้นระยะห่างระหว่างแถว ๓ เมตร และระยะห่างระหว่างต้น ๑.๕ เมตร การเตรียมหลุมปลูก ขุดหลุมขนาดประมาณ ๓๐x๓๐x๓๐ เซนติเมตร วัสดุปลูก ผสมดินปลูกกับเกลบดำและปุ๋ยหมักในอัตราส่วนที่เหมาะสม การวางเสา เตรียมเสาปูนหรือเสาไม้เนื้อแข็ง สูงประมาณ ๑.๕-๒ เมตร เป็นหลักยึดให้กับต้นแก้วมังกร

๒. การเตรียมกิ่งพันธุ์

เลือกกิ่งพันธุ์ที่สมบูรณ์ ปราศจากโรค

๓. การปลูก นำกิ่งพันธุ์แก้วมังกรความยาวประมาณ ๖๐ เซนติเมตร ปักลงดินในหลุมปลูก หรือวางให้ชิดกับเสาที่เตรียมไว้ โดยให้ส่วนที่อยู่ในดินประมาณ ๓-๕ เซนติเมตร ใช้เชือกฟางมัดกิ่งพันธุ์ให้ติดกับเสาเบาๆ รดน้ำทันทีหลังปลูก

๔. การดูแลรักษา

การรดน้ำ แก้วมังกรต้องการน้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะช่วงการเจริญเติบโตและออกดอก แต่ต้องไม่ให้น้ำขัง รดน้ำทุก ๒-๓ วัน หรือ ๓ วันต่อครั้ง

การให้ปุ๋ย ใช้ปุ๋ยคอก ได้แก่ ปุ๋ยหมัก ปัส ๕ ครั้ง (มกราคม-พฤษภาคม)

การจัดการโรคและแมลง โดยการตัดแต่งกิ่ง เมื่อแก้วมังกรอายุได้ ๓ ปี จะหมั่นตัดแต่งกิ่งที่ไม่สมบูรณ์ เน้นกิ่งที่อยู่ด้านในที่ไม้โดนแสง กิ่งที่เสียหาย หรือกิ่งแก่ที่ผ่านการให้ผลผลิตแล้ว เพื่อให้ต้นมีพื้นที่และพลังงานในการเจริญเติบโตและแตกกิ่งใหม่ ในส่วนของกิ่งที่สมบูรณ์ ก็จะนำมาตัดความยาวประมาณ ๖๐ เซนติเมตร แล้วปักชำเพื่อสำหรับจำหน่ายเป็นกิ่งพันธุ์ต่อไปนอกจากนี้จะมีการใช้ไตรโคเดอร์มา ฉีดพ่นป้องกันโรคที่เกิดจากเชื้อราและฉีดพ่นน้ำส้มควันไม้ เพื่อไล่แมลง สัปดาห์ ละ ๑ ครั้ง

๕. การจัดการผลผลิต

การเพิ่มขนาดผล ในปีที่สองของการปลูกและมีผลผลิต มีการตกแต่งใบและตัดใบทิ้งลงหลุมใต้โคนต้น เพื่อให้ผลมีขนาดใหญ่ขึ้น

การเก็บเกี่ยว แก้วมังกรสามารถเก็บเกี่ยวได้ประมาณ ๙-๑๐ ครั้งต่อปี โดยนับจากดอกบานจนถึงเก็บเกี่ยวใช้เวลาประมาณ ๔ สัปดาห์ แต่ในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม แก้วมังกรมักได้รับความเสียหายจากการโดนฝน ซึ่งยังคงหาวิธีการจัดการที่ดียังไม่ได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยี มาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๒ ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าว พื้นที่ปลูกจำนวน ๗ ไร่ ๒ งาน

๑.๒) แก้วมังกร พื้นที่ปลูกจำนวน ๓ ไร่

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ปลานิล จำนวน ๓,๐๐๐ ตัว

๒.๒) ปลาตะเพียน จำนวน ๒,๐๐๐ ตัว

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด ๑ ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑) โคพื้นเมือง จำนวน ๑๐ ตัว

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑)-..... จำนวน.....-.....(หน่วย.....)

๔.๒)-..... จำนวน.....-.....(หน่วย.....)

๔.๓)-..... จำนวน.....-.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้าพืช มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ข้าว เป็นเงิน ๔,๒๕๐ บาท/ไร่ ๗ ไร่ ๒ งาน

๑.๒) แก้วมังกร เป็นเงิน ๕๒,๕๐๐ บาท/ไร่ ๓ ไร่

๑.๓) ปลานิล เป็นเงิน - บาท/บ่อ

๑.๔) ปลาตะเพียน เป็นเงิน - บาท/บ่อ

๑.๕) โคพื้นเมือง เป็นเงิน - บาท/ตัว

รวมต้นทุนการผลิต ๕๐,๐๐๐ บาท/ไร่

รายได้ ๑๐๐,๐๐๐ บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรรูปแบบ มีดังนี้

๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ พืชผัก สมุนไพร

เฉลี่ยรายได้วันละ ๔๐๐ บาท/วัน

๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ กัญชาน้ำว่า

เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔๐๐ บาท/สัปดาห์

๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ บวบ ถั่วฝักยาว

เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)

ได้จากอะไรบ้าง ระบุ ข้าว และแก้วมังกร

เฉลี่ยรายได้ปีละ ๑๓๐,๐๐๐ บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)
สร้างรายได้เลี้ยงครอบครัว และสามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่นๆ เพื่อให้สามารถนำไปปรับใช้ในพื้นที่นาของตนเอง และเป็นศูนย์เรียนรู้ให้ชุมชน เพื่อให้สามารถเข้ามาเรียนรู้จากแปลงเกษตรกรได้

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

ใช้รูปแบบการทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือการปลูกพืชหลายชนิดร่วมกันในพื้นที่เดียวกัน ช่วยเพิ่มความหลากหลายทางชีวภาพในแปลงเกษตร ลดความเสี่ยงจากศัตรูพืช และช่วยปรับปรุงคุณภาพดิน ด้านการจัดการน้ำมีการติดตั้งแผงโซลาร์เซลล์เพื่อผลิตไฟฟ้าใช้ในฟาร์ม ช่วยลดการใช้พลังงานจากแหล่งที่ไม่ยั่งยืน และลดค่าใช้จ่ายในการผลิต โดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ที่ได้จากการหมักเองเพื่อช่วยปรับปรุงโครงสร้างของดิน และเพิ่มธาตุอาหารที่จำเป็นต่อการเจริญเติบโตของพืช และเป็นการนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ใบไม้ ฟางข้าว มาใช้ให้เกิดประโยชน์ ลดการเผาและลดปริมาณขยะในแปลง นอกจากนี้ การใช้ชีวภัณฑ์ เช่น เชื้อราไตรโคเดอร์มา ช่วยควบคุมโรคพืชและศัตรูพืช โดยไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีช่วยลดการใช้สารเคมีที่เป็นอันตรายต่อดินและสิ่งมีชีวิต

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ประโยชน์ด้านเศรษฐกิจ

ลดต้นทุน ช่วยลดค่าใช้จ่ายในการจัดซื้อปุ๋ย

สร้างรายได้ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ แก้วมังกร รสชาติหวานอร่อย สามารถสร้างรายได้ให้กับ

ครอบครัว

ประโยชน์ด้านสังคม

มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น การมีสภาพแวดล้อมที่ดี อากาศบริสุทธิ์ น้ำสะอาด และอาหารที่ปลอดภัย ส่งผลต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิตของชุมชน

ความมั่นคงของชุมชน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ดินถล่ม และภัยแล้ง

ความสามัคคี การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทำให้เกิดความสามัคคีและจิตสำนึกในการดูแลทรัพยากรร่วมกัน

ประโยชน์ด้านสิ่งแวดล้อม

รักษาสมดุลของระบบนิเวศ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ช่วยรักษาสมดุลของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ

ลดมลพิษ การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ การนำกลับมาใช้ซ้ำ และการใช้พลังงานทดแทน ช่วยลดมลพิษและของเสีย

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติได้อย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) มีหน้าที่ในการวางแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานของ ศพก. ในแต่ละปี เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกรมส่งเสริมการเกษตรและบริบทของพื้นที่

๒) การประชุมคณะกรรมการ ศพก. การจัดการประชุมคณะกรรมการ ศพก. เพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร รายงานผลการดำเนินงาน พิจารณาแผนงานและข้อเสนอต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้น

๓) สนับสนุนการดำเนินงาน ในด้านต่างๆ เช่น การจัดหาปัจจัยการผลิต, การสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยี การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ และการส่งเสริมการตลาด

๕. ให้คำปรึกษาและคำแนะนำ แก่เกษตรกรสมาชิก ศพก. ในด้านต่างๆ เช่น การผลิตสินค้าเกษตร การจัดการฟาร์ม และการตลาด

๖. ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาส่งเสริมให้เกษตรกรสมาชิก ศพก. มีการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าเกษตร และยกระดับคุณภาพชีวิต

๗. เป็นตัวแทนของ ศพก. ในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การเข้าร่วมประชุม และการนำเสนอผลงานของ ศพก.

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน การได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน ซึ่งช่วยให้เกษตรกรได้เรียนรู้เทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ๆ และสามารถนำไปปรับใช้ในการประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการได้เห็นความเข้มแข็งของชุมชนเกษตรที่เกิดจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการสร้างความยั่งยืนให้กับภาคการเกษตรในระยะยาว

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

- เป็นกรรมการหมู่บ้าน หมู่ที่ ๖ บ้านละเบิก
- เป็นกรรมการหมู่บ้านระดับตำบล แสงพันธ์
- เป็นประธานอาสาสมัครเกษตรอำเภอเมืองสุรินทร์
- เป็นประธานคณะกรรมการ ศพก. อำเภอเมืองสุรินทร์
- เป็นรองประธาน อกม. จังหวัด คณะกรรมการอาสาสมัครเกษตรจังหวัดสุรินทร์
- เป็นคณะกรรมการยุทธธรรมจังหวัด (สนง.ยุทธธรรมจังหวัด)
- เป็น อกษ.
- เป็นคณะทำงานด้านการตลาด ของ จังหวัดสุรินทร์ (พาณิชย์จังหวัด)

- เป็นคณะทำงานโครงการอำเภอบำบัดทุกข์บำรุงสุข แบบบูรณาการอย่างยั่งยืน (ปกครองอำเภอเมืองสุรินทร์)

- เป็นประชาสัมพันธ์ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนอำเภอเมือง (พัฒนาชุมชน)
- เป็นอาสาชานา (ศูนย์วิจัยข้าวสุรินทร์, กรมการข้าว)

๑.๓.๒ จิตอาสาและเสียสละช่วยเหลือสังคม

นายสมฤกษ์ ยิ่งดี ถือว่าเป็นบุคคลผู้มี ความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อ เป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม การทำการเกษตรตามแนวทางเกษตรอินทรีย์ ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ร่วมกิจกรรมการพัฒนาจิตอาสาของหมู่บ้าน ชุมชน และหน่วยราชการ ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยากการทํานุญ ทําทาน การเสียสละพื้นที่ส่วนตัวในการเปิดเป็นศูนย์เรียนรู้เพื่อให้ผู้สนใจได้เข้ามาเรียนรู้และสามารถนำไปประกอบอาชีพทางการเกษตรต่อไป

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ขยันหมั่นเพียร วิริยะ อุตสาหะ คิดดีพูดดี ทำดี แล้วสิ่งดีๆ จะเข้ามาหาตนเอง

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

นางสาวอรทัย เกษรบัว

นายชยุต บำรุงราษฎร์

นายมงคลชัย บุญพบ

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

การสัมภาษณ์ และการใช้เทคนิคต่างๆ เช่น การเล่าเรื่อง (Storytelling)

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

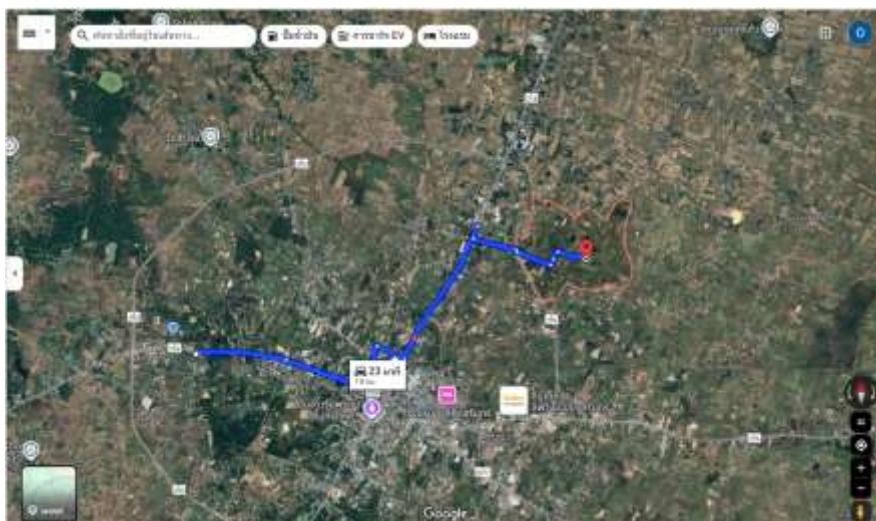
-

*****หมายเหตุ** ๑. ให้แนบภาพประกอบในแต่ละข้อ

๒. ใส่ภาคผนวกในส่วนของแผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศพก. เครือข่าย หรือส่วนอื่นๆที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของ ศพก.

ภาคผนวก

แผนที่ตั้ง ศพก. เมืองสุรินทร์

ทำเนียบ ศพก. เครือข่าย อำเภอเมืองสุรินทร์

ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/กิจกรรมหลักของศูนย์เครือข่าย	หมู่	ตำบล	โชน	x	y	ชื่อ-สกุล ประธานศูนย์
1	ศูนย์ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนบ้านอึ้ง	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	2	เพี้ยราม	48	335206	1668260	นายประดิษฐ์ดี ส้ารวมจิตร
2	กลุ่มผู้ปลูกพืชน้ำมันบ้านพญาราม	ศูนย์เรียนรู้ด้านพืชน้ำมัน	9	เพี้ยราม	48	335554	1667557	นางโยธกา บุญมาก
3	จุดเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวและข้าวคุณภาพดี (นาแปลงใหญ่)	ศูนย์เรียนรู้ด้านข้าว / ศูนย์ข้าวชุมชน	๓๕	ตาอึ้ง	48	346711	1633456	นายสุทิน โพธิ์พิ
4	กลุ่มผู้เลี้ยงโคกระบวงจร	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	4	สลักไถ	48	347411	1640931	นางอารยา แสงคำ
5	วิสาหกิจชุมชนผู้บริโภคเกษตรยั่งยืน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	16	นาดี	48	341632	1661806	นายอภิวัฒน์ คีเร็ว
6	กลุ่มผู้ทำเกษตรแบบผสมผสาน	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	3	กาบาช	48	337615	1672074	นายคุณ นิจิต
7	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	8	เนินยาง	48	336035	1639123	นายเกียรติ ประมูลศรี
8	กลุ่มจักสานหวายบ้านบุษ	ศูนย์ปราชญ์ชาวบ้าน	4	เมืองที่	48	353879	1645893	นายประโคน ครอบ
9	การปลูกมะนาวในวงบ่อ	ศูนย์เรียนรู้ด้านไม้ผล	4	บุตาชี	48	348169	1651181	นายสมัคร คำดี
10	กลุ่มหมูล้อมแบบครบวงจรบ้านกระหม	ศูนย์เรียนรู้ด้านปศุสัตว์	6	เนินยาง	48	335428	1632730	นางสาวพิมพ์จันทร์ ประทุมทอง
11	กลุ่มเศรษฐกิจพอเพียง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	2	ลำโง	48	355174	1637405	นายหิป สกุลทอง
12	ศูนย์เรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ บ้านอึ้ง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	2	เพี้ยราม	48	335205	1668263	นายสุทัศน์ ส้ารวมจิตร
13	โชติช่วงฟาร์ม	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	6	บุตาชี	48	347617	1646852	นางวิชุดา โชติช่วง
14	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานและการแปรรูปสวนซันทานันต์	ศูนย์เรียนรู้พืชผัก	15	ท่าสว่าง	48	333556	1651274	นายนายสุรยา หอมนวล
15	ศูนย์เรียนรู้เกษตรผสมผสานบ้านหนองชัย หมู่ที่ 5 บ้านหนองชัย ตำบล	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	5	เมืองที่	48	352966	1648422	นายธีรศักดิ์ สมิธรณาน
16	โคกหนองนาโมเดลบ้านรังผึ้ง	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	12	คอโค	48	330899	1646399	นายวิโรจน์ พวงประโคน
17	วิสาหกิจชุมชนเกษตรทฤษฎีใหม่ตลาดยี่	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่/เกษตรผสมผสาน	7	คอโค	48	331347	1645265	นายณัฏฐ์ อุ่นจิต